

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Teksty:	
O PARACH MAŁŻEŃSKICH	15
1. O sekutnicy (polski)	17
2. Niezadowoleni małżonkowie (słowacki)	19
3. O pijanym chłopie, któremu się zdaje, że jest księdzem (polski)	20
4. Miech kucharzem (polski)	22
5. Jak chłop babę wykolebał (polski)	23
6. Wymienione żony (słowacki)	24
7. Niecierpliwy wdowiec (słowacki)	27
8. Żale wdowy (polski)	27
9. Miłość aż do śmierci (słowacki)	27
10. Pocieszona wdowa (polski)	28
11. A czy już ci ktoś coś mówił? (czeski)	28
12. Co nagle, to po diable (słowacki)	28
13. O szewcu (czeski)	29
14. O szewcu i jego żonie (polski)	30
15. Tego słowa szukam (czeski)	31
16. Jąkająca się żona Nacka (słowacki)	31
17. Śmierć i żona (słowacki)	31
18. Chłop i baba (polski)	32
19. Trzecia żona (czeski)	32
20. O huzarze (słowacki)	35
21. Jak to się fortuna zmienia (polski)	38
22. O babie, co Żyd do niej chodził (polski)	42
23. Uparta baba (polski)	43
24. Uparta żona (czeski)	44
25. Jak chłop stracił upartą żonę (czeski)	44
26. Zła żona (czeski)	46
27. Picie bez miary (słowacki)	46
28. Oboje pić nie możemy (czeski)	47
29. Wymówka Nacka (słowacki)	47
30. O chłopie z Opola (polski)	48
31. Jak jedna baba chłopą powiesiła (polski)	48
32. Skarb w garncu (łużycki)	50
33. O babie, co ozora za zębami trzymać nie umiała (polski)	52
34. Wujek Przygoda (czeski)	55
35. Sroki w młace i ryby w gnieździe (słowacki)	56
36. Nie dowierzaj babie (polski)	58
37. O Pycinie (polski)	60

38. O czterech głupich kobietach (polski)	62
39. O jednym chłopaku (polski)	64
40. Czy są na świecie głupcy (słowacki)	68
41. O trzech babach (czeski)	71
42. Mąż jako gospodyni (łużycki)	72
43. Która robota lepsza (polski)	74
44. O głupim, który mieniał bydło (polski)	77
45. O pijaku (słowacki)	78
46. O jednym górniku (polski)	79
47. Jak Bartek wyszpekulował, że się z Maryną ożeni (polski)	80
48. Jak se chłop poradził, żeby go baba nie biła (polski)	81
49. O głupiej żonie (słowacki)	83
50. Gość z nieba (słowacki)	86
51. O zalotnej żonie (czeski)	88
52. Na bożym miejscu (czeski)	90
53. Ślub (słowacki)	90
54. Drugi Cimbura (czeski)	91
55. Dobra rada (polski)	92
56. Na pielgrzymce (polski)	94
57. Prosiła o męża (czeski)	94
58. Jak Pepina zgrzeszyła (słowacki)	95
59. O sprytniej kobiecie (polski)	95
60. Myślisz, że umrę jak ta koza (czeski)	96
O GŁUPCACH	97
61. O Szwabie, co płuca zeżarł (polski)	99
62. Krok defiladowy (słowacki)	101
63. Szkoda, że świętego Piotra zbili (czeski)	102
64. Jak Lehotczanie sól siali (słowacki)	104
65. O mieszkańcach Marikowej (słowacki)	104
66. O robaku (polski)	105
67. Jak pstrągi dostały się na łąkę (słowacki)	105
68. Węgorz ukarany (polski)	106
69. Połów ryb (łużycki)	107
70. Gościecy Papaje (polski)	107
71. Jak Lehotczanie kładkę smarowali (słowacki)	108
72. Powinszowanie Cyganów (słowacki)	108
73. Bajka o końcu świata (polski)	109
74. Trąbka (polski)	109
75. Salowanie zapomnieli o oknach (łużycki)	110
76. Jak Tuszkowianie wnosili w miechach wid do kościoła (polski)	111
77. Jastrzębie gniazdo (słowacki)	111
78. Kiedy Cygan umrze? (słowacki)	112
79. O jednym chłopie, co umierał (polski)	113
80. Poczciwy człowiek (łużycki)	116
81. Piec piekarniczy dla Marii Teresy (słowacki)	116
82. Jak Salowanie budowali (łużycki)	118
83. Poszukiwany człowiek z kamieniem młyńskim (polski)	118
84. Jak Rowianie po drzewo do lasu chodzili (polski)	119
85. Jak Naco studnię mierzył (słowacki)	120
86. O czym Weliczanie nawet słyszeć nie chcą (czeski)	120

87.	Jak się Skaliczanie liczyli (słowacki)	122
88.	O Tuszkwianach (polski)	123
89.	Jak gospodarze przez len płynęli (polski)	123
90.	Ogłoszenie dobosza (słowacki)	124
91.	O Żydzie, co się ożrebił (polski)	124
92.	Kobyle jajco (czeski)	126
93.	O jednym stawie (czeski)	128
94.	Kościół na grochu (słowacki)	129
95.	O Przelouczy (czeski)	129
96.	Cesarz Józef w Nowym Hradku (czeski)	131
97.	Miesięczek w Wagu (słowacki)	131
98.	O parobku (polski)	132
99.	Co nowego we wsi (łużycki)	132
100.	W tramwaju (czeski)	133
101.	Nie potrawa dobra, ale przyprawa (polski)	134
102.	Ta jeszcze czysta (słowacki)	134
103.	Co zacierka, to zacierka! (łużycki)	135
104.	Jak Żykowczanie kawę warzyli (słowacki)	135
105.	O sprytnym chłopie (polski)	136
106.	Jak studzicie polewkę? (czeski)	136
107.	Trudna zagadka (czeski)	137
108.	Syn nie ponosi winy za ojca (czeski)	137
109.	O głupim Mazurze (polski)	138
110.	Mądry chłop umie się wzbogacić (polski)	138
111.	Kosz pełen motyli (łużycki)	140
112.	Filut o wielu imionach (czeski)	140
113.	O gołębiu (polski)	143
114.	Nie miałeś innego miejsca? (słowacki)	144
115.	O wojaku cesarza Józefa (słowacki)	144
116.	Stary rekrut (czeski)	146
117.	Głupi handlarz (polski)	148
118.	Górnik w niebie (czeski)	149
119.	Pierwszy raz u doktora (słowacki)	151
120.	O cudownym powrozie, kogucie i kocie (polski)	151
121.	O Łebianach w niebie (polski)	154
122.	Jak chłop z nieba wygnali (słowacki)	156
123.	O głupim Janie (słowacki)	156
124.	Głupi Maciuś (polski)	158
125.	Trudne porozumienie (łużycki)	161
126.	Łużyczanka i sędzia (łużycki)	161
127.	Głupi Hanso (łużycki)	162
128.	Głupi uczeń (słowacki)	164
129.	Lekarstwo dla taty (czeski)	165
130.	O świętym Wajsnychcie (czeski)	165
131.	Murarz Tonko we Wiedniu (słowacki)	166
132.	Procesyjo, dziura w moście! (polski)	167
133.	O jednym, co chciał przyjść do nieba (czeski)	167
134.	O babie, co myślała, że ją do nieba anieli biorą (polski)	168
135.	Jakim ojcem był głupi Honza (czeski)	169
136.	Jak chłop stał się matką (polski)	171

137.	Jak gazda z Marikowej porodził (słowacki)	173
138.	Cielny proboszcz (czeski)	175
139.	Głupi szewc (słowacki)	176
140.	Znalezione pieniądze (łużycki)	177
141.	Chłopak u spowiedzi (polski)	177
142.	Tonda u spowiedzi (czeski)	178
143.	Zapowiedzi (słowacki)	179
144.	Młodzieniec na spowiedzi (czeski)	180
145.	Święty Sebastian (czeski)	180
146.	Rybak i Żelistrzan (polski)	182
147.	Ojciec z synem niech to sprawi (polski)	182
148.	Mądry Maćko i głupcy (słowacki)	183
149.	Pietruszka (czeski)	187
150.	Jak święty przemówił (polski)	193
151.	Kolejka w Błotach (łużycki)	194
152.	Obraz diabła (łużycki)	194
153.	Dobry handel (słowacki)	195
154.	Maciej i Taciej (łużycki)	196
	O SPRYCIARZACH, ŁGARZACH I KLAMCACH	199
155.	Mądra dziewczka i pani (polski)	201
156.	Mądra dziewczyna (czeski)	204
157.	Cesarz i bystry chłopak (czeski)	208
158.	O trzech groszach (słowacki)	209
159.	Chore krowy (słowacki)	211
160.	Chory wół (łużycki)	212
161.	Praca głową (łużycki)	213
162.	Mądry chłop z Hodzijsa (łużycki)	213
163.	Przywrócony wzrok (słowacki)	214
164.	O ojcu, co chciał żeby się syn za dzień nauczył czegoś w szkole (polski)	214
165.	Jak było mojej matce na imię (łużycki)	215
166.	Fabryka osłów (słowacki)	215
167.	Jak kowal dostał się do nieba (czeski)	216
168.	Droga do bogactwa (polski)	219
169.	Całe Srnie stoją w ogniu (słowacki)	221
170.	Sprawiedliwość panów (czeski)	222
171.	Stare siodło (łużycki)	223
172.	Chłop, pan i ksiądz (polski)	223
173.	O wędrownym (polski)	225
174.	Głupi Honza (czeski)	227
175.	Jak Honza dostał Kaczenkę (czeski)	231
176.	Odwiedziny u pana cesarza (czeski)	235
177.	Cesarz Józef i kapral (czeski)	238
178.	Hrozenczanin i Franc Józef (słowacki)	239
179.	Błazen diabelski oszukuje karczmarza (polski)	241
180.	Pomoc z miasta (słowacki)	242
181.	O chłopie, co konia trzy razy sprzedał (polski)	242
182.	O dochtorze, co wszecko wiedział (polski)	245
183.	Prorok Rak (słowacki)	247
184.	Chłop—mędrzec (czeski)	251
185.	Jak szewc zrobił królowi dzieci (słowacki)	255

186.	Kucharz i łabędzie (tużycki)	256
187.	O sprytnym parobku i królu (polski)	256
188.	Dobra robota (słowacki)	257
189.	Zdechły koń cesarza (czeski)	257
190.	O Cyganie, co na jarmarku kradł (polski)	258
191.	Na budowie (tużycki)	259
192.	Jak figlarz umknął śmierci (słowacki)	260
193.	O urlopniku, co się wykręcił od śmierci (polski)	260
194.	Skuteczne zażegnanie (czeski)	262
195.	Syn-doktor (polski)	263
196.	O królu pruskim (polski)	264
197.	Korzenie dobre na wszystko (czeski)	265
198.	Gniazdo osła (tużycki)	265
199.	Gospoda, ale nie dla wołów (tużycki)	266
200.	Szewe i pomocnik (słowacki)	267
201.	Okulary (czeski)	267
202.	Śpicie? (tużycki)	267
203.	Opowieści o Pawle Rinkem (tużycki)	268
204.	Królewna „Nie” (czeski)	269
205.	Który ząb boli (słowacki)	270
206.	Największe łgarstwo (tużycki)	270
207.	O bogatym żebraku (słowacki)	271
208.	Łgarz (tużycki)	274
209.	Obiad za zagadkę (czeski)	275
210.	Tani obiad (tużycki)	276
211.	Chora noga (słowacki)	277
212.	O trzech wędrowcach (słowacki)	277
213.	Bajka o kłamstwach (polski)	278
214.	Czy jest to możliwe? (polski)	279
215.	Największe cygaństwo (słowacki)	281
216.	Podróż z nieba na ziemię (polski)	284
217.	Gdzie jesteś? (tużycki)	285
218.	Chrzcziny (słowacki)	285
219.	Nie za bardzo (tużycki)	286
220.	O Maciusiu i o Kubusiu (polski)	287
221.	O ślepym dziadzie (polski)	289
222.	Jak kozę kupowano (słowacki)	289
223.	Pan farorz z Gecelowiec (słowacki)	290
224.	Ksiądz, organista i kościelny (słowacki)	291
225.	Wizytacja na farze (czeski)	292
226.	O księdzu i organiście (polski)	293
227.	Pan Indorski (czeski)	294
228.	W złym przyszedłem, w dobrym odchodzę (czeski)	295
229.	Mądry student i głupi pan (polski)	296
230.	Jak Pan Bóg dopuści, to i z kija spuści (czeski)	297
231.	Cud (czeski)	298
232.	W piekle (tużycki)	299
233.	Zakład o sto litrów piwa (czeski)	300
234.	Dwaj bracia (czeski)	301
235.	Sekula i Mikula (słowacki)	301

236.	Sekula i Mikula (czeski)	302
237.	Sekula i Migula (polski)	302
238.	Ksiądz i organista (polski)	303
239.	Psi pogrzeb (łużycki)	304
240.	Jak się ksiądz proboszcz pomylił (słowacki)	304
241.	Przeklęte włóczęgi (słowacki)	305
242.	Dobrze mu tak! (polski)	305
243.	Wróżba kukułki (słowacki)	306
244.	Dowcipnisie (łużycki)	307
245.	Pańska krowa (łużycki)	307
246.	Jak kiedyś zabijano na czarno (czeski)	308
247.	Przewrócona skała (słowacki)	308
248.	Kto jest większym winowajcą? (słowacki)	309
249.	Człowiek nie może zbędnych rzeczy w głowie nosić (słowacki)	309
O SKAPCACH		311
250.	Kum Maciej (czeski)	313
251.	Chłop i wojak (łużycki)	314
252.	Oszczędny skąpiec (słowacki)	314
253.	Liczykrupa i Dusigrosz (czeski)	315
254.	Oszczędny Brezowianin (słowacki)	317
255.	Natretny gość (słowacki)	317
256.	O gościach (polski)	319
257.	Złośliwy człeczyna (łużycki)	319
258.	Ślubowanie Cygana (słowacki)	320
259.	Ślepa polewka (łużycki)	320
260.	Janek parobkiem (czeski)	321
261.	Chłop i parobek (łużycki)	323
262.	Łakomy chłop (polski)	323
263.	Szkoda było pomyj (czeski)	324
264.	O dzwonieniu (słowacki)	325
265.	O szewcu, co rozśmieszył księżniczkę (słowacki)	325
266.	Spryt to nie czary (czeski)	328
267.	Ucho lub kurczak (łużycki)	330
O CYGANACH		331
268.	Cygan adwokatem (słowacki)	333
269.	Jak Cygan rachował (słowacki)	335
270.	O Cyganie i gęsiach (słowacki)	335
271.	Kto pochowa zabitego (czeski)	336
272.	Dlatego ten świat tak wygląda (słowacki)	337
273.	Gdyby nie te nogi, to gdzie by głowa była? (czeski)	337
274.	Cygan na spowiedzi (czeski)	338
275.	Jak Cygan zebrał na plebanii (czeski)	339
276.	To nie jest sztuka (słowacki)	340
277.	Zapowiedziane nieszczęście (polski)	340
278.	O chytrym Cyganie (polski)	341
279.	Cygan i ksiądz (słowacki)	342
280.	Jak Cygan trawę kosił (polski)	343
281.	Jak Cygan śnieg odrzucał (słowacki)	344
282.	Pacierz Cygana (słowacki)	344

283. Jak Cygan wyfikał jednego chłopą (polski)	345
284. Co to jest cygaństwo (słowacki)	346
285. Jak Cyganka chciała planetować (polski)	347
286. Największy leń (słowacki)	348
287. Jak Cyganie umieją zamamić (polski)	348
288. Jak Cygan kradł kartofle (słowacki)	349
289. Cygan w wojsku (słowacki)	349
O ZŁODZIEJACH	351
290. O Klimku, sprytnym złodzieju (polski)	353
291. O chłopcu, który kraść się uczył (polski)	355
292. Jak wuj Pelar był kłusownikiem (czeski)	356
293. O dwóch sąsiadach (słowacki)	358
294. Złodziej i kupcy (polski)	364
295. Ciuciubabka (słowacki)	364
296. O złodzieju, co sprzedał propinatorowi jego własną krowę (polski)	365
297. Złodzieje (polski)	366
298. O trzech złodziejach (polski)	371
299. Ślonina diabła (tużycki)	375
300. O kościelnym i szewcu (czeski)	375
301. Jak to złodzieje umiały sztuderować (polski)	376
302. Kto by nas mógł okraść (czeski)	378
303. Ukradzione ogórki (tużycki)	379
304. Farorz i organista (słowacki)	379
305. O, domine organistum (słowacki)	384
306. Chciwość organisty (polski)	385
O DIABŁACH I UTOPCACH	387
307. O stworzeniu gorzałki (polski)	389
308. Bartek i diabeł (polski)	390
309. O Cyganie i pięknej młynareczce Rożice (słowacki)	393
310. Jak biedak obronił królową (czeski)	397
311. Baba i czart (słowacki)	400
312. O straszydło w zamku (czeski)	401
313. O córce królewskiej i ułanie (polski)	403
314. Diabeł i Kacza (czeski)	405
315. O kulawym diable (polski)	410
316. Gdzie diabeł nie może... (czeski)	411
317. Jak chłop diabła oszukał (polski)	411
RÓŻNE.	413
318. O starym wilku i lisku filucie (polski)	415
319. Dlaczego się psy obwąchują (czeski)	417
320. Jak jajco wybrało się na wędrowkę (słowacki)	417
321. Sprytny węglarz (czeski)	419
322. Wilk i parobek (polski)	421
323. Liszka i rak (czeski)	422
324. Dobrze zdrowie w późnej starości (czeski)	424
325. Wątrobianka Honciry (czeski)	424
326. Bez przepustki do Polski (czeski)	425
327. Naco i Lojzo nad Piawą (słowacki)	426

328.	Nowe ubranie Nacka (słowacki)	427
329.	Jak należy dziękować (czeski)	427
330.	W kinie, w czasie wojny (czeski)	428
331.	Jak Niemcy oblegali kozę (słowacki)	428
332.	Twoje szczęście (czeski)	429
333.	O chłopaku z zającem (polski)	430
334.	O klapkach na czubkach obuwia (polski)	431
335.	Wranowska Panna Maryja (czeski)	431
336.	Niespełniona obietnica (czeski)	432
337.	Drzazga w koszuli (słowacki)	432
338.	Górnik na stanowisku myśliwskim (czeski)	433
339.	Miara na koryto (czeski)	433
340.	Poradzili sobie (słowacki)	434
341.	O bratheringu (polski)	434
342.	Tyle butelek i jeszcze za mało (polski)	435
343.	Nie mógł się zatrzymać (polski)	435
344.	Francek i Antek w samolocie (polski)	436
345.	Na motocyklu (polski)	436
	Zróżdła i typy wątków	437
	Indeks typów według systematyki T i AaTh	465
	Nota edytorska	473